

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 17. septembra 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Štátna pomoc – Pojem – Stroskotanie ropného tankera *Erika* – Schéma pomoci v prospech podnikov akvakultúry a rybolovu – Rozhodnutie vyhlasujúce schému pomoci za čiastočne nezlučiteľnú so spoločným trhom a nariaďujúce vymáhanie poskytnutej pomoci – Posúdenie platnosti – Preskúmanie *ex officio* – Prípustnosť – Nepodanie žaloby o neplatnosť odporkyňou vo veci samej - Zníženie sociálnych odvodov – Sociálne odvody zamestnancov – Výhoda – Určenie dlžníka z reštitučnej povinnosti“

Vo veci C-212/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Francúzsko) z 15. februára 2019 a doručený Súdnemu dvoru 6. marca 2019, ktorý súvisí s konaním

Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation

proti

Compagnie des pêches de Saint-Malo,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory A. Arabadžiev, sudcovia P.G. Xuereb (spravodajca) a T. von Danwitz,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: R. Schiano, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 20. novembra 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Compagnie des pêches de Saint-Malo, v zastúpení: F.-H. Briard a B. de Dreuzy, avocats, ako aj A. Bodmer,
- francúzska vláda, v zastúpení: E. de Moustier a P. Dodeller, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: V. Bottka a C. Georgieva-Kecsmar, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. marca 2020,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu rozhodnutia Komisie 2005/239/ES zo 14. júla 2004 o niektorých podporných opatreniach zavedených Francúzskom v prospech chovateľov vodných živočíchov a rybárov (Ú. v. EÚ L 74, 2005, s. 49, ďalej len „sporné rozhodnutie“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Ministre de l’Agriculture et de l’Alimentation (minister poľnohospodárstva a potravinárstva, Francúzsko) a spoločnosťou Compagnie des pêches de Saint-Malo vo veci platobného výmeru vydaného na účely vymáhania pomoci, ktorú táto spoločnosť získala na základe vnútroštátnych opatrení, ktoré sú predmetom sporného rozhodnutia.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 17, 18, 20, 55, 56, 98 a 99 sporného rozhodnutia znejú:
 - „(17) Minister poľnohospodárstva a rybolovu rozhodol obežníkom z 15. apríla 2000 a obežníkom z 13. júla 2000, že všetkým podnikom pôsobiacim v tomto odvetví umožní znížiť sociálne odvody o 50 %, chovateľom vodných živočíchov na obdobie od 15. apríla do 15. júla 2000 a rybárom na obdobie od 15. apríla do 15. októbra 2000.
 - (18) Toto zníženie sa vzťahovalo na sociálne odvody zamestnávateľov a sociálne odvody zamestnancov a platilo pre všetkých rybárov a chovateľov vodných živočíchov z metropolitného Francúzska a zámorských departementov.
 - ...
 - (20) Čo sa týka príspevkov platených [Établissement national des invalides de la marine (Štátny ústav invalidov námorníctva, Francúzsko)], boli znížené o 50 % tak v prípade sociálnych odvodov zamestnancov, ako aj sociálnych odvodov zamestnávateľov. ...
 - ...
 - (55) Rôzne opatrenia, ktoré sú predmetom tohto rozhodnutia (zníženie sociálnych odvodov a finančných nákladov, oslobodenie od poplatkov za užívanie verejného majetku), sú opatreniami, ktoré zvyhodňujú podniky vykonávajúce špecifickú činnosť, podniky pôsobiace v odvetví akvakultúry a rybolovu. Tieto podniky sú totiž oslobodené od určitých nákladov, ktoré by obvykle museli znášať.
 - (56) Tieto opatrenia prinášajú štátu stratu prostriedkov buď priamo (zníženie finančných nákladov a oslobodenie od poplatkov za užívanie verejného majetku), alebo nepriamo, pričom štát musí vykompenzovať straty, ktoré utrpel orgán vyberajúci sociálne príspevky. Ide teda o podpory poskytované štátom v zmysle článku 87 ods. 1 [ES (teraz článok 107 ods. 1 ZFEÚ)].
 - ...

(98) ... Z týchto rôznych údajov Komisia usudzuje, že všeobecné zníženie sociálnych odvodov v prospech rybárov na obdobie od 15. apríla do 15. októbra nemôže byť vyhlásené za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článku 87 ods. 2 písm. b) [ES (teraz článok 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ)].

(99) Ako podpora činnosti, ktorá bola poskytnutá všetkým podnikom pôsobiacim v odvetví rybolovu bez toho, aby sa od nich požadovalo splnenie nejakej povinnosti, je toto podporné opatrenie nezlučiteľné so spoločným trhom v zmysle bodu 1.2 štvrtý odsek tretia zarážka usmernení [pre skúmanie štátnych podpôr v odvetví rybolovu a akvakultúry, ktoré boli prijaté v roku 1997].

...“

4 Článok 3 tohto rozhodnutia stanovuje:

„Podporné opatrenie zavedené Francúzskom v prospech rybárov vo forme zníženia sociálnych odvodov na obdobie od 15. apríla do 15. októbra 2000 je nezlučiteľné so spoločným trhom.“

5 Podľa článku 4 uvedeného rozhodnutia:

„1. Francúzsko prijme všetky opatrenia na navrátenie podpôr uvedených v [článku 3] ich príjemcami, ktorým už boli tieto podpory protiprávne vyplatené.

2. Navrátenie podpôr sa uskutoční bezodkladne v súlade s postupmi podľa vnútroštátneho práva, ktoré umožnia okamžitý a skutočný výkon tohto rozhodnutia. Podpory, ktoré treba navrátiť, zahrňujú úroky od dátumu, kedy boli poskytnuté príjemcom, až do dátumu ich navrátenia. ...“

Francúzske právo

6 Článok L. 741-9 Code rural et de la pêche maritime (Zákonník poľnohospodárstva a morského rybolovu) v jeho znení uplatniteľnom v spore vo veci samej stanovuje:

„Zdroje sociálneho zabezpečenia zamestnancov v poľnohospodárstve sa tvoria:

I.- Na zdravotné poistenie, poistenie materskej dovolenky, invaliditu a smrť:

1° Odvodom určeným na základe:

- a) Mzdy alebo príjmu poberaného poistencami, ktorý znášajú zamestnávateľa a poistenci;
- b) Dôchodkových výhod, buď z dôvodu, že boli úplne alebo čiastočne financované príspevkom zamestnávateľa, alebo že zakladali nárok na odkúpenie odvodov s výnimkou bonifikácií alebo zvýšení na deti, iných než dodatočné odpracované roky, ktoré znášajú poberatelia;
- c) Náhradných príspevkov a príjmov uvedených v článku L. 131 – 2 code de la sécurité sociale (zákoník sociálneho zabezpečenia), ktoré znášajú poberatelia;

2° Časťou výnosu príspevkov na sociálne zabezpečenie uvedených v článkoch L. 136-1, L. 136-6, L. 136-7, L. 136-7-1 Zákonníka sociálneho zabezpečenia.

II.- Na starobné dôchodkové poistenie, odvodom určeným na základe:

- a) Mzdy alebo príjmu poberaného poistencami do výšky hornej hranice, ktorý znášajú zamestnávateľa a poistenci;
- b) Zo všetkých odmien alebo príjmov vyplatených poistencom, ktorý znášajú zamestnávateľa;

III.- Na vdovské poistenie, odvodom zo mzdy alebo príjmov vyplatených poistencom, ktorý znášajú poistenci.“

- 7 Článok 4 décret du 17 juin 1938, relatif à la réorganisation et à l'unification du régime d'assurance des marins (dekrét zo 17. júna 1938 o reorganizácii a zjednotení systému poistenia námorníkov) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovuje:

„S výnimkou zraneného alebo chorého námorníka, za ktorého úhrady znáša jeho lodiar alebo caisse générale de prévoyance [všeobecná poisťovňa sociálneho zabezpečenia], účasť na všeobecnom poistení sociálneho zabezpečenia vedie k plateniu osobného odvodu a odvodu zamestnávateľa za podmienok stanovených v článkoch L. 41 a L. 42 code des pensions de retraite des marins (Zákonník o starobných dôchodkoch námorníkov).

Keď obdobie služby možno na účely starobného dôchodku z dôchodkového poistenia námorníkov zohľadniť len čiastočne, odvody a príspevky zostávajú uhrádzané do všeobecnej poisťovne sociálneho zabezpečenia za celé predmetné obdobie.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 8 V dôsledku jednak znečistenia ropnými látkami spôsobeného stroskotaním lode *Erika*, ku ktorému došlo 12. decembra 1999 v Biskajskom zálive, a jednak výrazných škôd spôsobených v južnej polovici Francúzska z dôvodu búrky, ku ktorej došlo 27. a 28. decembra 1999, Francúzska republika prijala mechanizmus odškodnenia v prospech rybárov a chovateľov vodných živočíchov s cieľom nahradiť škody, ktoré im boli takto spôsobené.
- 9 Vo vzťahu k rybárom a chovateľom vodných živočíchov zo šiestich francúzskych departementov atlantického pobrežia, ktoré boli priamo dotknuté týmito udalosťami, a to departementov, ktoré sa tiahnu od Finistère po Gironde, boli pôvodne prijaté rôzne opatrenia na odškodnenie.
- 10 Dvoma obežníkmi z 15. apríla a 13. júla 2000 Francúzska republika prijala viacero dodatočných opatrení spočívajúcich najmä v tom, že všetkým podnikom dotknutého odvetvia sa poskytlo zníženie sociálnych odvodov vo výške 50 %, ktoré sa týkalo obdobia od 15. apríla do 15. júla 2000 v prípade chovateľov vodných živočíchov a od 15. apríla do 15. októbra 2000 v prípade rybárov. Toto zníženie sa vzťahovalo na sociálne odvody zamestnávateľov, ako aj sociálne odvody zamestnancov a uplatňovalo sa na všetkých rybárov a chovateľov vodných živočíchov z metropolitného Francúzska a zámorských departementov.
- 11 Francúzske orgány okamžite vykonali tieto rôzne opatrenia, ktoré boli Komisii oznámené až listom z 21. júna 2000.
- 12 Sporným rozhodnutím Komisia kvalifikovala časť týchto opatrení, najmä opatrenia týkajúce sa zníženia sociálnych odvodov rybárov, za štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom a nariadila okamžité vrátenie súm zodpovedajúcich týmto zníženiam. Ani Francúzska republika, ani žiadny z príjemcov dotknutých opatrení nespochybnili zákonnosť tohto rozhodnutia prostredníctvom žaloby o neplatnosť podľa článku 263 ZFEÚ.
- 13 Po prijatí uvedeného rozhodnutia došlo k viacerým výmenám korešpondencie medzi Komisiou a francúzskymi orgánmi, pri ktorých francúzske orgány najprv vyzvali Komisiu, aby prehodnotila svoje stanovisko, a následne ju informovali o tom, že podľa štúdie týkajúcej sa podnikov, od ktorých by bolo potrebné vymáhať spornú pomoc, sa zdá, že niektoré z nich zanikli, zatiaľ čo iné sa stretli so závažnými ekonomickými ťažkosťami.

- 14 Keďže sa Komisia domnievala, že Francúzska republika ešte nevykonala sporné rozhodnutie, podala 23. decembra 2009 na Súdny dvor žalobu o nesplnenie povinnosti členským štátom, ktorá viedla k vyhláseniu rozsudku z 20. októbra 2011, Komisia/Francúzsko (C-549/09, neuvverejnený, EU:C:2011:672).
- 15 Týmto rozsudkom Súdny dvor rozhodol, že Francúzska republika si tým, že nevykonala sporné rozhodnutie v stanovenej lehote, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 288 štvrtého odseku ZFEÚ a článku 4 tohto rozhodnutia. Okrem toho v bodoch 42 a 43 uvedeného rozsudku v odpovedi na tvrdenie Francúzskej republiky uvádzané v bode 23 toho istého rozsudku a založené na tom, že „keďže sumy, ktoré zodpovedajú zníženiam mzdových nákladoch, podniky vyplácajú príslušným orgánom na účet zamestnancov, tieto podniky nie sú povinné ich vrátiť“, konštatoval, že toto tvrdenie v skutočnosti vedie k spochybneniu posúdenia, ktoré vykonala Komisia v spornom rozhodnutí, týkajúceho sa povahy zníženia sociálnych odvodov zamestnávateľov, ako aj sociálnych odvodov zamestnancov ako „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, a že mu v rámci konania o nesplnenie povinnosti neprislúchalo zaujímať stanovisko k zákonnosti tohto rozhodnutia.
- 16 Po vyhlásení rozsudku z 20. októbra 2011, Komisia/Francúzsko (C-549/09, neuvverejnený, EU:C:2011:672), Komisia listom z 20. decembra 2012 požiadala Francúzsku republiku, aby opätovne začala konanie o vymáhaní predmetnej pomoci od podnikov, ktoré boli príjemcami tejto pomoci, s cieľom vymáhať aj sumy zodpovedajúce zníženiam sociálnych odvodov zamestnancov, čo Francúzska republika vzala na vedomie listom zo 7. februára 2013.
- 17 Na základe tejto žiadosti vydal directeur régional des finances publiques de Bretagne (regionálny riaditeľ verejných financií Bretónska, Francúzsko) 22. februára 2013 voči spoločnosti Compagnie des pêches de Saint-Malo platobný výmer na sumu zodpovedajúcu zníženiu sociálnych odvodov zamestnancov, ktoré táto spoločnosť údajne získala od 15. apríla do 15. októbra 2000, t. j. 84 550,08 eura, spolu s úrokmi z omeškania.
- 18 Táto spoločnosť napadla tento platobný výmer na Tribunal administratif de Rennes (Prvostupňový správny súd Rennes, Francúzsko), ktorý ho zrušil rozsudkom z 25. júna 2015. Odvolanie, ktoré podal Ministre de l'Environnement, de l'Énergie et de la Mer, chargé des relations internationales sur le climat (minister životného prostredia, energetiky a morí, poverený medzinárodnými vzťahmi v oblasti klímy, Francúzsko) zamietol Cour administrative d'appel de Nantes (Odvolací správny súd Nantes, Francúzsko) rozsudkom zo 14. apríla 2017. Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation (minister poľnohospodárstva a potravinárstva, Francúzsko) proti uvedenému rozsudku podal 14. júna 2017 kasačný opravný prostriedok na Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko), v rámci ktorého najmä uviedol, že odvolací súd sa na jednej strane dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že predmetné oslobodenia od sociálnych odvodov zamestnancov nepriniesli podnikom v odvetví rybolovu prospech, hoci Komisia ich posúdila ako štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom, a na druhej strane, že skreslil dokumenty v spise, ktoré mu boli predložené, keď dospel k záveru, podľa ktorého z vyšetrovania vyplynulo, že zníženie sociálnych odvodov zamestnancov malo automaticky za následok zvýšenie čistej mzdy vyplácanej dotknutým zamestnancom.
- 19 Z údajov uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Conseil d'État po zamietnutí prvých žalobných dôvodov predložených spoločnosťou Compagnie des pêches de Saint-Malo, založených v podstate na tom, že sporný platobný výmer porušuje požiadavky odôvodnenia vyplývajúce z práva Únie, ako aj zásady ochrany legitímnej dôvery, právnej istoty a dodržania primeranej lehoty, zamietla návrh tejto spoločnosti, aby bol Súdnemu dvoru predložený návrh na začatie prejudiciálneho konania na základe článku 267 ZFEÚ s otázkou posúdenia platnosti sporného rozhodnutia. Vychádzajúc z rozsudkov z 9. marca 1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90); z 19. októbra 2000, Taliansko a Sardegna Lines/Komisia (C-15/98 a C-105/99, EU:C:2000:570), a z 25. júla 2018, Georgsmarienhütte a i. (C-135/16, EU:C:2018:582), totiž vnútroštátny súd usúdil, že uvedená spoločnosť ako skutočný príjemca individuálnej pomoci poskytnutej na základe systému pomoci, ktorej vymáhanie Komisia nariadila, je sporným rozhodnutím

priamo a individuálne dotknutá v zmysle článku 263 ZFEÚ, a keďže toto rozhodnutie nenapadla na súde žalobou o neplatnosť, nemôže spochybňovať jeho platnosť v rámci sporového konania, ktorého predmetom sú opatrenia na vykonanie tohto rozhodnutia prijaté vnútroštátnymi orgánmi.

- 20 Pokiaľ ide o posledný žalobný dôvod predložený spoločnosťou Compagnie des pêches de Saint-Malo, založený v podstate na tom, že sporné rozhodnutie sa týka len vrátenia súm zodpovedajúcich zníženiam sociálnych odvodov zamestnávateľov s výnimkou súm týkajúcich sa sociálnych odvodov zamestnancov, keďže tieto posledné uvedené sociálne odvody sa musia vymáhať od zamestnancov podnikov v odvetví rybolovu, ktorí boli ich jedinými skutočnými príjemcami, Conseil d'État hneď na úvod poznamenala, že hoci sporné rozhodnutie v jeho odôvodnení 18, ktorý sa týka opisu dotknutých vnútroštátnych opatrení, uvádza, že predmetné zníženie sa vzťahovalo na sociálne odvody zamestnávateľov a sociálne odvody zamestnancov, v zostávajúcej časti tohto rozhodnutia sa uvádzajú iba „sociálne odvody“ bez výslovného spresnenia, pokiaľ ide o to, či sa zníženie odvodov, ktorých vymáhanie bolo nariadené, týka tiež sociálnych odvodov zamestnancov. Conseil d'État okrem toho spresnila, že podľa vnútroštátnych ustanovení uvedených v bodoch 6 a 7 tohto rozsudku, sociálne odvody zamestnávateľov platené do systému zamestnancov v poľnohospodárstve a systému námorníkov sú povinné platiť podniky v odvetví rybolovu v ich postavení zamestnávateľa, zatiaľ čo sociálne odvody zamestnancov platia samotní zamestnanci. Tieto sociálne odvody zamestnancov totiž nezaťažujú samotné podniky v odvetví rybolovu, ale sú týmito podnikmi iba odvádzané z miezd ich zamestnancov z každej výplatnej pásky. Zníženia sociálnych odvodov zamestnancov sú teda prenesené na zamestnancov, ktorí sú ich priamymi príjemcami, keďže dostávajú čistú mzdu zvýšenú o sumu zodpovedajúcu zníženiam týchto sociálnych odvodov.
- 21 Podľa Conseil d'État odpoveď na tento posledný žalobný dôvod spoločnosti Compagnie des pêches de Saint-Malo závisí od toho, či sa má sporné rozhodnutie vykladať v tom zmysle, že vyhlasuje za nezlučiteľné so spoločným trhom iba zníženia sociálnych odvodov zamestnávateľov, keďže zo zníženia sociálnych odvodov zamestnancov podniky v odvetví rybolovu nemali priamy prospech, a teda nemôžu patriť do pôsobnosti článku 107 ZFEÚ, alebo naopak v tom zmysle, že nezlučiteľnosť sa týka aj zníženia sociálnych odvodov zamestnancov. Ak by sa mala prijať táto druhá hypotéza, nastolilo by to otázku, či sa majú na podniky v odvetví rybolovu, do ktorých patria zamestnanci využívajúci zníženia sociálnych odvodov zamestnancov, považovať za využívajúce celý rozsah týchto znížení alebo iba jeho časť. Vnútroštátny súd sa v tomto poslednom uvedenom prípade pýta na spôsob, akým má byť táto časť zníženia ohodnotená. Okrem toho vzniká otázka, či členský štát, ktorému je adresovaný príkaz na vrátenie, je povinný nariadiť, aby dotknutí zamestnanci vrátili časť pomoci, ktorú využili.
- 22 Za týchto podmienok Conseil d'État (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa [sporné] rozhodnutie vykladať v tom zmysle, že vyhlasuje za nezlučiteľné so spoločným trhom iba zníženia sociálnych odvodov zamestnávateľov z dôvodu, že zníženia sociálnych odvodov zamestnancov neprinášajú prospech podnikom, a teda nemôžu patriť do pôsobnosti článku 107 [ZFEÚ], alebo v tom zmysle, že vyhlasuje za nezlučiteľné so spoločným trhom aj zníženia sociálnych odvodov zamestnancov?
2. Pokiaľ by Súdny dvor rozhodol, že [sporné] rozhodnutie treba vykladať v tom zmysle, že vyhlasuje za nezlučiteľné so spoločným trhom aj zníženia sociálnych odvodov zamestnancov, treba sa na podnik pozeráť v tom zmysle, že mal prospech zo všetkých týchto znížení alebo iba z časti z nich? Ako treba v tomto druhom prípade určiť túto časť? Je členský štát povinný nariadiť dotknutým zamestnancom vrátenie celej alebo časti pomoci, z ktorej mali prospech?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 23 Vychádzajúc z rozsudkov z 9. marca 1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90), a z 25. júla 2018, Georgsmarienhütte a i. (C-135/16, EU:C:2018:582), sa Komisia dovoľáva najmä neprípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Domnieva sa, že obe otázky, ktoré položila Conseil d'État (Štátna rada), sú síce formulované ako otázky týkajúce sa výkladu, v skutočnosti však majú za cieľ spochybniť platnosť sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom označilo za štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom zníženie sociálnych odvodov zamestnancov, o ktoré ide vo veci samej a nariadilo vymáhanie súm zodpovedajúcich tomuto zníženiu. Táto kvalifikácia prejudiciálnych otázok je podporená tak cieľom a samotným zmyslom takto formulovaných otázok, ako aj kontextom, v ktorom boli položené, teda kasačný opravný prostriedok pred vnútroštátnym súdom, v rámci ktorého odporkyňa vo veci samej spochybnila platnosť tohto rozhodnutia.
- 24 Podľa Komisie reštriktívny výklad sporného rozhodnutia, ktorý naznačuje, že žiadosť o vrátenie sa týka len súm zodpovedajúcich zníženiam sociálnych odvodov zamestnávateľov s vylúčením súm týkajúcich sa sociálnych odvodov zamestnancov, by v podstate viedol k tomu, že by sa spoločnosti Compagnie des pêches de Saint-Malo umožnilo spochybniť zákonnosť tohto rozhodnutia prostredníctvom prejudiciálnej otázky, ktorá sa údajne týka výkladu uvedeného rozhodnutia. Takúto možnosť však vylučuje judikatúra Súdneho dvora uvedená v predchádzajúcom bode tohto rozsudku, keďže táto spoločnosť nepodala proti uvedenému rozhodnutiu žalobu o neplatnosť na základe článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ, hoci v postavení príjemcu štátnej pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom bola „bez akýchkoľvek pochybností oprávnená“ toto rozhodnutie napadnúť. Ak teda uvedená spoločnosť nevyužila tento opravný prostriedok v stanovenej lehote, nemôže spochybniť platnosť toho istého rozhodnutia v rámci žaloby proti vnútroštátnym opatreniam na jeho vykonanie.
- 25 V tejto súvislosti treba na jednej strane uviesť, že ako to v podstate uviedol generálny advokát v bode 22 svojich návrhov, bez ohľadu na rozsah prvej otázky položenej vnútroštátnym súdom, druhá otázka jasne obsahuje žiadosť o výklad. Hoci teda okolnosť, že Compagnie des pêches de Saint-Malo nenapadla zákonnosť sporného rozhodnutia prostredníctvom žaloby o neplatnosť, môže mať prípadne vplyv na prípustnosť prvej otázky, nemôže v žiadnom prípade spôsobiť neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania v celom jeho rozsahu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. februára 2011, Bolton Alimentari, C-494/09, EU:C:2011:87, bod 21).
- 26 Na druhej strane, pokiaľ ide o prípustnosť prvej otázky, treba konštatovať, že hoci sa zdá, že úmyslom vnútroštátneho súdu bolo pridržať sa žiadosti o výklad, aby sa zistilo, či sa príkaz na vymáhanie, ktorý vydala Komisia na základe sporného rozhodnutia, týka nielen súm zodpovedajúcich zníženiam sociálnych odvodov zamestnávateľov, ale aj súm zodpovedajúcich zníženiam sociálnych odvodov zamestnancov, zo samotného znenia tejto otázky tiež vyplýva, že vnútroštátny súd sa pýta Súdneho dvora na posúdenie, ktoré vykonala Komisia v spornom rozhodnutí a ktoré sa týka povahy zníženia sociálnych odvodov zamestnancov ako „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Preto je potrebné sa domnievať, že implicitne nastoľuje otázku posúdenia platnosti tohto rozhodnutia.
- 27 V tejto súvislosti treba uviesť, že hoci v rámci rozdelenia úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom na účely uplatnenia článku 267 ZFEÚ prináleží vnútroštátnym súdom rozhodnúť o relevantnosti položených otázok, pre Súdny dvor zostáva vyhradené, aby zo všetkých informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyvodil tie prvky práva Únie, ktoré si vzhľadom na predmet sporu vyžadujú výklad alebo posúdenie platnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 1980, Roquette Frères, 145/79, EU:C:1980:234, bod 7).
- 28 Ako to uviedol generálny advokát v bodoch 25 až 31 svojich návrhov, z judikatúry vyplýva, že pochybnosti vyjadrené vnútroštátnym súdom v súvislosti s platnosťou aktu Únie, alebo okolnosť, že takáto otázka vznikla v spore vo veci samej, predstavujú skutočnosti, ktoré Súdny dvor berie do úvahy v rámci svojho posúdenia z hľadiska, či je potrebné *ex officio* skúmať otázku platnosti aktu, pri ktorom z formálneho hľadiska vnútroštátny súd požaduje iba výklad (pozri v tomto zmysle rozsudky

z 13. decembra 1989, Paris, C-204/88, EU:C:1989:643, bod 8; z 11. júna 2009, Hans & Christophorus Oymanns, C-300/07, EU:C:2009:358, body 46 a 47; zo 6. októbra 2015, Schrems, C-362/14, EU:C:2015:650, bod 67, ako aj zo 16. júla 2020, Facebook Ireland a Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, body 159 až 161).

- 29 V prejednávanej veci treba konštatovať, že na jednej strane z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že Compagnie des pêches de Saint-Malo vo svojej žalobe podanej na vnútroštátny súd prvého stupňa priamo spochybňovala platnosť sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom kvalifikovalo zníženie dotknutých sociálnych odvodov zamestnancov za štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom. Na druhej strane tento súd tým, že zdôraznil, ako bolo uvedené v bodoch 20 a 21 tohto rozsudku, že keďže zo zníženia týchto sociálnych odvodov zamestnancov podniky v odvetví rybolovu nemali priamy prospech, nemohlo patriť do pôsobnosti článku 107 ZFEÚ, vyjadril svoje vlastné pochybnosti o platnosti sporného rozhodnutia.
- 30 Aj keď sa prejudiciálne otázky formálne týkajú výkladu sporného rozhodnutia, na účely poskytnutia úplnej odpovede vnútroštátnemu súdu treba preskúmať aj platnosť tohto rozhodnutia.
- 31 Ako však vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, otázka platnosti sa nemôže *ex officio* skúmať v prípade, ak odporkyňa vo veci samej bez akýchkoľvek prípustných pochybností mohla žiadať zrušenie sporného rozhodnutia (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. júla 2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, bod 56; z 8. júla 2010, Afton Chemical, C-343/09, EU:C:2010:419, body 19 až 25, ako aj z 25. júla 2018, Georgsmarienhütte a i., C-135/16, EU:C:2018:582, bod 37).
- 32 V tejto súvislosti je potrebné sa domnievať, že v prejednávanej veci v čase, keď Compagnie des pêches de Saint-Malo mohla napadnúť sporné rozhodnutie prostredníctvom žaloby podanej na Všeobecný súd na základe článku 263 ZFEÚ, nebolo isté, či mala záujem na konaní proti časti tohto rozhodnutia týkajúcej sa sociálnych odvodov zamestnancov, keďže najmä, ako vyplýva zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, tieto sociálne odvody nezaťažujú podniky v odvetví rybolovu v ich postavení zamestnávateľov, ale zaťažujú zamestnancov, ktorí boli skutočnými príjemcami znížení týkajúcich sa uvedených sociálnych odvodov.
- 33 Okrem toho keďže, ako to bolo zdôraznené v bodoch 16 a 17 tohto rozsudku, až po vyhlásení rozsudku z 20. októbra 2011, Komisia/Francúzsko (C-549/09, neuvverejnený, EU:C:2011:672), bola Compagnie des pêches de Saint-Malo riadne informovaná o tom, že príkaz na vymáhanie, ktorý vydala Komisia, sa týka aj súm zodpovedajúcich zníženiam sociálnych odvodov zamestnancov, mohla sa pred uplynutím lehoty na podanie žaloby, ktorá jej bola stanovená v článku 263 ZFEÚ, domnievať, že nedisponovala záujmom na konaní proti spornému rozhodnutiu s cieľom namietat voči vymáhaniu týchto súm. Okrem toho nie je vylúčené, že za predpokladu, že by táto spoločnosť podala žalobu proti tomuto rozhodnutiu, Všeobecný súd by z týchto dôvodov, ako aj z dôvodov, ktoré uviedol generálny advokát v bode 49 svojich návrhov, *ex officio* skúmal absenciu záujmu uvedenej spoločnosti na konaní.
- 34 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že záujem na konaní, ktorý musí existovať a byť skutočný, predstavuje tiež podmienku prípustnosti žaloby podanej podľa článku 263 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. decembra 2011, ACEA/Komisia, C-319/09 P, neuvverejnený, EU:C:2011:857, bod 67 a citovanú judikatúru), absencia ktorej predstavuje prekážku verejného poriadku, na ktorú môže Súdny dvor prihliadať *ex officio* (pozri v tomto zmysle uznesenie zo 7. októbra 1987, d. M./Rada a CES, 108/86, EU:C:1987:426, bod 10).
- 35 Vzhľadom na tieto skutočnosti sa treba domnievať, že nie je zjavné, že by žaloba o neplatnosť podaná odporkyňou vo veci samej bola prípustná.
- 36 Zo všetkých uvedených úvah vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný v celom jeho rozsahu.

O platnosti sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom kvalifikuje zníženie dotknutých sociálnych odvodov ako štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom

- 37 Na úvod treba uviesť, že ako vyplýva z bodu 42 rozsudku z 20. októbra 2011, Komisia/Francúzsko (C-549/09, neuvverejnený, EU:C:2011:672), Komisia v spornom rozhodnutí kvalifikovala zníženie sociálnych odvodov zamestnávateľov, ako aj zamestnancov ako „štátnu pomoc“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Hoci sa totiž Komisia v článku 3 tohto rozhodnutia obmedzila na odkaz na zníženia sociálnych odvodov, najmä z odôvodnení 18 a 20 uvedeného rozhodnutia vyplýva, že pojem „sociálne odvody“ zahŕňal sociálne odvody zamestnávateľov, ako aj sociálne odvody zamestnancov.
- 38 Podľa ustálenej judikatúry je na kvalifikáciu opatrenia ako „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ nutné, aby boli splnené všetky nasledujúce podmienky. Po prvé musí ísť o štátny zásah alebo o zásah financovaný zo štátnych prostriedkov. Po druhé tento zásah musí byť spôsobilý ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Po tretie musí prijímajúcemu podniku poskytovať selektívnu výhodu. Po štvrté musí narúšať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. júla 2019, Azienda Napoletana Mobilità, C-659/17, EU:C:2019:633, bod 20 a citovanú judikatúru).
- 39 Pokiaľ ide o podmienku, podľa ktorej opatrenie sporné vo veci samej treba analyzovať ako poskytnutie výhody jej príjemcovi, z ustálenej judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že za pomoc sa považujú zásahy, ktoré akoukoľvek formou môžu priamo alebo nepriamo zvýhodniť podniky, alebo ktoré možno považovať za opatrenia predstavujúce hospodársku výhodu, ktorú by prijímajúci podnik za obvyklých trhových podmienok nezískal (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, body 83 a 84, ako aj citovanú judikatúru).
- 40 Treba tiež pripomenúť, že pojem pomoc zahŕňa výhody priznané verejnými orgánmi, ktoré rôznymi formami znižujú náklady obvykle zaťažujúce rozpočet podniku. Čiastočné zníženie sociálnych odvodov pre podniky z určitého priemyselného odvetvia predstavuje pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ak má toto opatrenie čiastočne oslobodiť tieto podniky od finančnej záťaže, ktorá vyplýva z bežného uplatňovania všeobecného systému sociálneho zabezpečenia, pričom toto oslobodenie nie je odôvodnené povahou ani štruktúrou tohto systému (rozsudok z 5. októbra 1999, Francúzsko/Komisia, C-251/97, EU:C:1999:480, body 35 a 36, ako aj citovaná judikatúra).
- 41 Súdny dvor okrem toho zdôraznil, že sociálna povaha štátnych zásahov nestačí na to, aby boli vyňaté z kvalifikácie „pomoc“ v zmysle článku 107 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. októbra 1999, Francúzsko/Komisia, C-251/97, EU:C:1999:480, bod 37 a citovaná judikatúra), pretože odsek 1 tohto článku nerozlišuje štátne zásahy podľa príčin alebo cieľov, ale definuje tieto zásahy na základe ich účinkov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júna 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a i./Komisia, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, bod 94, ako aj citovanú judikatúru).
- 42 V prejednávanej veci, pokiaľ ide o zníženia sociálnych odvodov zamestnancov, ktoré Francúzska republika poskytla v prospech rybárov na obdobie od 15. apríla do 15. októbra 2000, je nesporné, že tieto sociálne odvody nezaťažujú podniky v odvetví rybolovu v ich postavení zamestnávateľov, ale zaťažujú zamestnancov a títo sú aj skutočnými príjemcami uvedených znížení. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania v skutočnosti vyplýva, že podľa uplatniteľných vnútroštátnych ustanovení, ktorých obsah bol prevzatý do bodov 6 a 7 tohto rozsudku, uvedené podniky sú v ich postavení zamestnávateľov iba povinné odvieť uvedené sociálne odvody zo mzdy svojich zamestnancov z každej výplatnej pásky na účely ich vyplatenia príslušným orgánom sociálneho zabezpečenia.
- 43 Sumy, ktoré taký podnik v odvetví rybolovu, akým je odporkyňa vo veci samej, zráža zo mzdy svojich zamestnancov ako sociálne odvody zamestnancov musia presne zodpovedať sumám, ktoré vypláca orgánom sociálneho zabezpečenia v mene svojich zamestnancov. Keďže teda podniky v odvetví rybolovu vykonávajú iba jednoduchú úlohu sprostredkovateľa medzi ich zamestnancami a týmito

orgánmi sociálneho zabezpečenia a keďže preto opatrenie zníženia sociálnych odvodov zamestnancov, o ktoré ide vo veci samej, zostáva voči nim neutrálne, treba konštatovať, že toto opatrenie sa netýka nákladov zatažujúcich rozpočet týchto podnikov (pozri v tomto zmysle uznesenie z 22. októbra 2015, Komisia/Grécko, C-530/14 P, neuvverejnené, EU:C:2015:727, body 32 až 34).

- 44 Ako to totiž uviedol generálny advokát v bode 69 svojich návrhov, je potrebné sa domnievať, že povinnosť uhradiť príslušným orgánom sumy zodpovedajúce sociálnym odvodom zamestnancov neumožňuje sama osebe vyvodiť záver, že zníženie týchto sociálnych odvodov poskytuje dotknutým podnikom priamu výhodu v sume rovnajúcej sa sume tohto zníženia.
- 45 Tieto úvahy nie sú spochybnené odkazom francúzskej vlády, ako aj Komisie na rozsudok z 21. decembra 2016, Komisia/Aer Lingus a Ryanair Designated Activity (C-164/15 P a C-165/15 P, EU:C:2016:990), keďže, ako to v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 68 a 71 až 74 svojich návrhov, na rozdiel od prejednávanej veci opatrenia, ktoré boli sporné vo veci, v ktorej bol vyhlásený tento rozsudok, Súdny dvor považoval za opatrenia majúce vplyv na rozpočet týchto leteckých spoločností.
- 46 Uvedené úvahy sú naopak podporené okolnosťou, že opatrenie zníženia sociálnych odvodov zamestnancov, o ktoré ide vo veci samej, bolo adresované výlučne zamestnancom podnikov v odvetví rybolovu, ktorí boli jeho jedinými skutočnými príjemcami, keďže toto opatrenie v podstate viedlo k tomu, že týmto podnikom bola uložená povinnosť zvýšiť čistú mzdu svojich zamestnancov proporčne k oslobodeniam od sociálnych odvodov zamestnancov, ktoré každý z nich bežne platí.
- 47 Treba však poznamenať, ako to urobil generálny advokát v bode 64 svojich návrhov, že okolnosť, že zníženie sociálnych odvodov zamestnancov priamo zvýhodňuje zamestnancov dotknutých podnikov a nie tieto podniky, nevyklučuje, že pomoc, ktorej priamymi príjemcami sú zamestnanci podniku, môže predstavovať nepriamu pomoc poskytnutú v prospech tohto podniku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2011, Mediaset/Komisia, C-403/10 P, neuvverejnený, EU:C:2011:533, bod 81).
- 48 V tejto súvislosti však stačí uviesť, že ani sporné rozhodnutie, ani spis, ktorým disponuje Súdny dvor, neobsahujú informácie, podľa ktorých sa dotknutým podnikom nepriamo poskytla štátna pomoc. Okrem toho zo sporného rozhodnutia, najmä z jeho odôvodnenia 55, jasne vyplýva, že v prejednávanej veci výhoda, na ktorú poukazovala Komisia, spočívala nie v nepriamom, ale v priamom zvýhodnení.
- 49 Treba sa teda domnievať, že Komisia sa tým, že v odôvodnení 55 sporného rozhodnutia uviedla, že zníženia sociálnych odvodov boli ako celok opatreniami poskytujúcimi výhodu podnikom v odvetví rybolovu, keďže tieto boli oslobodené od určitých nákladov, ktoré by museli obvykle znášať, dopustila nesprávneho právneho posúdenia.
- 50 Toto nesprávne posúdenie stačí na konštatovanie neplatnosti sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom kvalifikuje zníženie sociálnych odvodov zamestnancov, o ktoré ide vo veci samej, ako štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom, hoci podmienka týkajúca sa existencie výhody poskytnutej podniku, ktorá je na účely tejto kvalifikácie nevyhnutná na základe judikatúry citovanej v bodoch 38 a 39 tohto rozsudku, nie je splnená.
- 51 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že sporné rozhodnutie je neplatné v rozsahu, v akom kvalifikuje zníženie sociálnych odvodov zamestnancov, ktoré Francúzska republika poskytla v prospech rybárov na obdobie od 15. apríla do 15. októbra 2000, ako štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom.
- 52 Keďže toto konštatovanie neplatnosti spôsobuje, že odpoveď na obe otázky týkajúce sa výkladu sporného rozhodnutia, ktoré položil vnútroštátny súd, je zbytočná, nie je potrebné odpovedať na tieto otázky.

O trovách

- 53 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Rozhodnutie Komisie 2005/239/ES zo 14. júla 2004 o niektorých podporných opatreniach zavedených Francúzskom v prospech chovateľov vodných živočíchov a rybárov je neplatné v rozsahu, v akom kvalifikuje zníženie sociálnych odvodov zamestnancov, ktoré Francúzska republika poskytla v prospech rybárov na obdobie od 15. apríla do 15. októbra 2000, ako štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom.

Podpisy